

هدف اصلی آمریکا از تاسیس سازمان ناسا چه بود - دیجیاتو

یونس مرادی | دوشنبه، ۰۸ مرداد ۱۳۹۷

ناسا شش دهه قبل با امضای آیزنهاور رسماً بنیان نهاده شد اما دلایل تاسیس این سازمان به اکتشافات علمی ختم نمی شود.

داستان تولد سازمان ناسا در دهه ۵۰ میلادی شامل بخش‌های مختلفی نظیر سایه سنگین رقیب، انفجار شرم آور و کمک پنهانی دشمنانی است که تا چند سال قبل با هم می جنگیدند.

سایه سنگین شوروی

شصت سال پیش در ۲۹ جولای ۱۹۵۸ پرزیدنت «دوایت دی آیزنهاور» با امضای «قانون ملی هوانوردی و فضا» راه را برای تاسیس این سازمان هموار کرد.

عامل اصلی تاسیس اداره ملی هوانوردی شوک ناشی از پرتاب «اسپوتنیک ۱»، نخستین فضاپیمای روسی از پایگاه فضایی «بایکونور» قزاقستان در ۴ اکتبر ۱۹۵۷ بود. پرتاب ماهواره موسوم به «دومین ماه» سوار بر موشکی قاره‌پیما، نشان دهنده شکست جبهه غرب در برابر حکومت کمونیستی شوروی بود و آمریکایی‌ها در پی خارج شدن از این سایه تحقیر بودند.

مشکل یانکی‌ها نه فقط اسپوتنیک بلکه موشک قاره‌پیمای بالستیک R7 بود که بار حمل ماهواره را بر دوش داشت. «جرالد سیگل»، رئیس وقت کمیته تخصصی هوافضای سنا در این باره می گوید:

آن زمان دغدغه ما بیشتر از ماهواره، موشک حامل آن بود چون کشوری که موشک بالستیکی در این ابعاد را می سازد، توانایی پرتاب بمب حرارتی هسته ای به آسانی را هم دارد.

نگرانی‌ها زمانی اوج گرفت که همزمان با چهلمین سالگرد [انقلاب اکتبر](#) روسیه ماهواره قوی تر «اسپوتنیک ۲» با وزنی شش برابر نمونه قبلی به ارتفاع دو برابری پرتاب شد، آن هم در حالی که نخستین موجود زنده که سگی به نام «لایکا» بود را به فضا برد.

محل استقرار لایکا در ماهواره اسپوتنیک ۲

«گلن ویلسون»، یکی دیگر از سناتورهای وقت درباره عظمت این پروژه می گوید:

حتی اسپوتنیک ۱ هم از ماهواره ای که ما قصد پرتاب آن به فضا را داشتیم ۹ برابر سنگین تر بود، از اینرو احساس هیجان و بحران زدگی بر ما غلبه کرده بود.

این تحقیر زمانی بیشتر شد که نخستین تلاش آمریکا برای پاسخ به خودنمایی های شوروی در ۶ دسامبر ۱۹۵۷، به انفجار راکت Vanguard TV-3 در ایستگاه فضایی «کیپ کاناورال» حین پخش زنده ختم شد.

تشکیل سازمان فضایی مستقل

موفقیت روس ها و برنامه های بلندپروازانه یکی از سناتورها به نام «لیندون جانسون» باعث شد که آیزنهاور به صورت علنی خواستار تشکیل یک آژانس فضایی غیرنظامی شود. جانسون که معاون «جان اف کندی» بود، بعد از ترور او، در هواپیما سوگند ریاست جمهوری را ادا کرد و شش سال در این سمت باقی ماند. وی بعدها به مشارکت در ترور کندی متهم شد.

آیلین گالووی

آمریکایی‌ها آنقدر برای رقابت با شوروی شتاب داشتند که چند هفته پس از پرتاب اسپوتنیک ۲ «آژانس پروژه‌های تحقیقاتی پیشرفته» ARPA را در «وزارت دفاع» تاسیس کردند. این سازمان بعدها زیربنای اینترنت و دارپای کنونی را تشکیل داد.

با این حال طولی نکشید که مقامات به دست و پا گیر بودن قوانین سازمان‌های زیر مجموعه وزارت دفاع و ناکارآمدی آن پی بردند. «آیلین گالووی»، مشاور ارشد امنیت ملی وقت که بعدها به «مادربزرگ قانون فضا» معروف شد، در این باره می‌گوید:

فضا مزایای بسیاری نظیر تقویت ارتباطات، هواشناسی و ناوبری را به همراه داشت که امکان دستیابی به آنها تحت قوانین وزارت دفاع میسر نبود، از اینرو ما ناچار به تاسیس آژانسی غیرنظامی بودیم.

کمک گرفتن از افسران نازی

ایالات متحده پس از تلاش‌های فراوان سرانجام در ۳۱ ژانویه ۱۹۵۸ نخستین ماهواره خود به نام «اکسپلورر ۱» را از پایگاه کپ کاناورال فلوریدا با موفقیت روانه فضا کرد.

موشک حامل این ماهواره به نام Juno I برخلاف Vanguard TV-3 کمپانی مارتین، در آژانس موشک بالستیک ارتش تولید شده بود. طراح این موشک قدرتمند یکی از اعضای سابق و کلیدی

حزب نازی به نام «ورنر فون براون» بود.

فون براون به عنوان یکی از پیشگامان صنعت موشک سازی علاقه وافری به ساخت فضاپیما داشت و به همین خاطر به ارتش نازی ملحق شد. موشک های V-2 که در جنگ جهانی دوم انگلیس و فرانسه را در وحشت فرو برده بودند از دستاوردهای وی به شمار می رود.

آیزنهاور ، رئیس جمهور وقت آمریکا

آمریکایی ها پس از جنگ جهانی دوم به جای مجازات شماری از افسران بلندپایه نازی آنها را در پروژه ای محرمانه به نام «گیره کاغذ» به کشور خود منتقل کرده و از دانش آنها بهره زیادی بردند.

پس از موفقیت موشک فون براون به سرعت مزایای علمی حضور در فضا نظیر کشف [«کمربند](#) [تشعشی ون آلن](#)»، بیش از دستاوردهای نظامی آن خود را نشان داد. گالووی می گوید:

ما ترجیح دادیم به جای ترس از جنگ از فضای خارج به صورت صلح آمیز بهره ببریم.

جانسون که در آن زمان هنوز به معاونت ریاست جمهوری نرسیده بود سخنانی آتشینی را درباره اهمیت اکتشافات فضایی و بودجه ناسا ترتیب داد:

فضا روی جنبه های مختلف زندگی از جمله کسب و کار، آموزش و حتی دولت تاثیر دارد. موفقیت یا شکست ملت ما در آینده به اکتشافات فضایی و بهره برداری از آن برای افزایش کیفیت زندگی و جنبه های اجتماعی بستگی دارد.

بر اساس نسخه نهایی قانون تاسیس ناسا که در ۲۹ جولای توسط آیزنهاور امضا شد «کمیته رایزنی ملی هوانوردی آمریکا» (تاسیس شده در خلال جنگ جهانی اول) و تاسیسات آن در اوهایو،

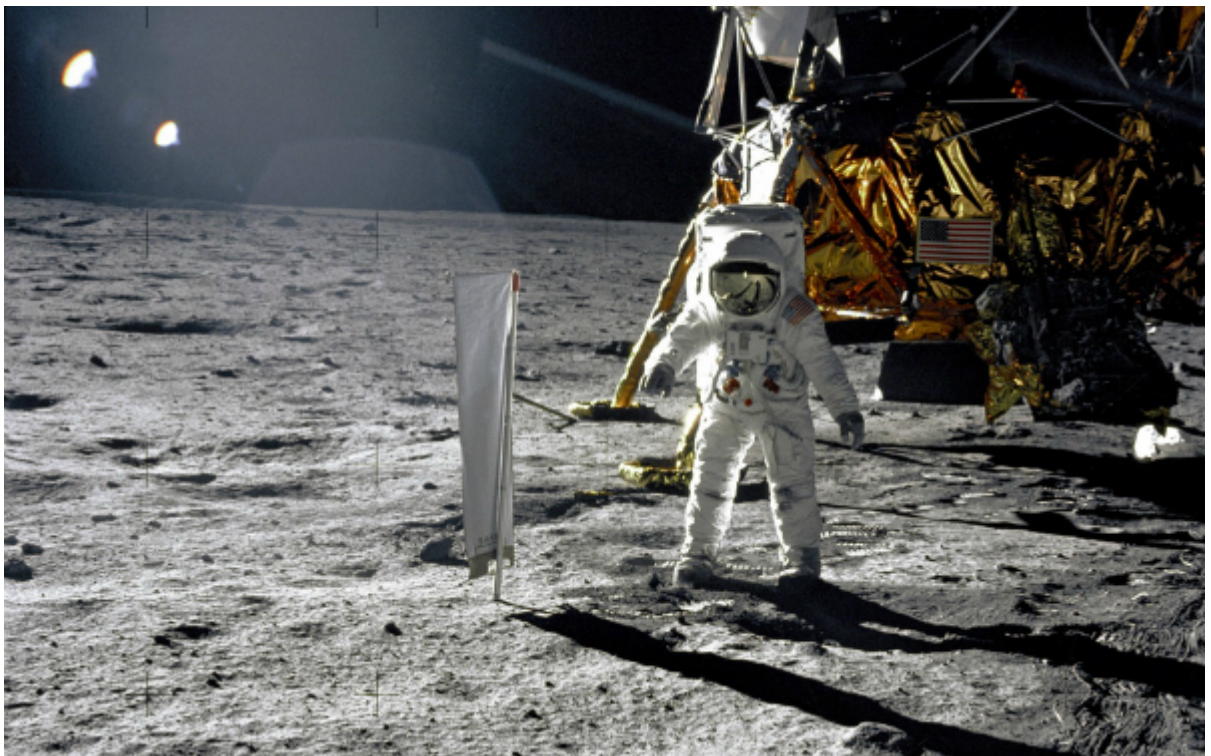
ویرجینیا و کالیفرنیا باید طی چند ماه به زیربنایی برای تشکیل ناسا تبدیل می شدند.

تلاش برای سبقت گرفتن از رقیب

این سازمان برای اثبات قدرت خود برنامه مرکوری را دستور کار قرار داد که هدف از آن ارسال نخستین فضاورد آمریکایی به خارج از مدار زمین بود. طی این برنامه «جان هرشل گلن»، به عنوان اولین آمریکایی با کپسول Friendship 7 به مدار مرکزی و «آلن شپارد» با Freedom 7 به مدار زمین رفت. با این حال در این زمینه هم روس ها به لطف حضور «یوری گاگارین» در فضا گوی سبقت را از رقبای غربی ربودند.

رقابت فضایی دو قطب اول جهان هنوز تمام نشده بود و ناسا این بار برنامه آپولو را برای سفر به ماه پیش کشید. کپسول های جدید این برنامه بر خلاف مرکوری قابلیت حمل سه نفر را در مسافتی طولانی تر داشتند.

برنامه آپولو ۱۴ سال به طول انجامید و علی رغم موفقیت هایی نظیر قدم گذاشتن انسان بر ماه (که حتی امروزه هم برخی در مورد آن تردید دارند) شکست های عمده ای را به همراه داشت که از میان می توان به حریق سکوی پرتاب آپولو ۱ و مرگ هر سه سرنشین آن و انفجار در آپولو ۱۳ هنگام فرود در ماه اشاره کرد.

با این

حال این رقابت ها باعث نشد که این سازمان خود را درگیر برنامه های صرفا نظامی کند. نخستین خط از قانون ناسا به روشنی تصریح کرده که این سازمان به اکتشافات صلح آمیز در فضا می پردازد. چند دهه بعد از رویداد تاریخی تاسیس ناسا حتی رقبای فضایی آمریکا هم آن را به عنوان سازمانی با اهداف و اقدامات صلح آمیز قبول دارند.

«جیم برایدنستاین»، مدیر ناسا روز دوشنبه و در جریان جشن شصت سالگی تاسیس این سازمان

بر صلح آمیز بودن آن تاکید کرد:

هنگام قدم گذاشتن ما بر کره ماه چه کسانی اول به ما تبریک گفتند؟ شوروی ها. حتی امروز هم فضانوردان آمریکایی و روسی در ایستگاه بین المللی با هم همکاری می کنند.

البته به نظر می رسد که امروزه روس ها چندان با نظر برایدنستاین موافق نیستند چرا که بر اساس یک نظرسنجی جدید نیمی از آنها فرود فضانوردان آمریکایی بر کره ماه را باور ندارند.

با توجه به محدود بودن سفرها و اکتشافات فضایی قرن بیستم به کشورهای اندک، بسیاری از اکتشافات و دستاوردهای مدرن اخترشناسی مدیون تلاش های متخصصین سازمان ناسا است.

در سال های اخیر اما کمپانی های خصوصی و دولتی نظیر اسپیس اکس و سازمان های فضایی چین و هند پروژه های برجسته ای را برای گسترش سفرها و تحقیقات فضایی در دستور کار قرار داده اند، تا جایی که انتظار می رود اسپیس اکس در سال های آتی نخستین مسافران را روانه مریخ کند.

[دیجیاتو](#)